

การบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความหลากหลาย
ทางวัฒนธรรมของโรงเรียนวัดหมื่นพุทธวิทยา
(A Student Care and Supporting System Management for Multicultural
Students of WAT WAT MUENBUDDHA Wittaya School)

สิทธิพร กงทะสร

อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเวศ เวชชะ
อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ อริยา

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

บทคัดย่อ

การศึกษาอิสระครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษากระบวนการบริหารและการจัดการเพื่อการพัฒนา การบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมของโรงเรียนวัดหมื่นพุทธวิทยา 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) เพื่อศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. เพื่อเสนอแนวทางเพื่อการพัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ คือ 1) เพื่อกำหนดภาพอนาคตของการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดหมื่นพุทธวิทยาซึ่งมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมีความสอดคล้องกับคู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่กรมสุขภาพจิต 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพในการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดหมื่นพุทธวิทยาให้บรรลุตามภาพอนาคตที่พึงประสงค์

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ข้อมูลปฐมภูมิ มาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่าย ครู และนักเรียน ข้อมูลทุติยภูมิได้แก่ ศึกษาจากเอกสารข้อมูลของสถานศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2558 มาจนถึงปัจจุบัน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสาร แบบสอบถามความพึงพอใจ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การวิเคราะห์ความถี่ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา สังเคราะห์(Content Analysis)สรุปเป็นความเรียง ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ภาพรวมของคุณภาพของการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีคุณภาพอยู่ในระดับ “พอใช้” ภาพรวมความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษานั้นมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ “มากที่สุด” ภาพรวมความพึงพอใจของครูและนักเรียนอยู่ในระดับ “มาก” ระบบประกันคุณภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการจัดระบบการบริการ 5 ด้าน การวิจัยและพัฒนาเมื่อพิจารณา ไม่พบการทำวิจัยในเรื่องของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาโดยตรงแต่พบในรูปแบบการวิจัยในทางปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. เหตุปัจจัยสำคัญแยกเป็น 2 ส่วน คือ ปัจจัยที่สนับสนุน และปัจจัยที่อุดร้ง ดังนี้ ปัจจัยที่สนับสนุน ได้แก่ การทำงานที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานชัดเจน มีการส่งเสริมบุคลากรเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการอบรม เข้าร่วมโครงการที่เกี่ยวข้อง ส่วนเหตุปัจจัยที่อุดร้ง ได้แก่ ทรัพยากรบุคคลขาดแรงจูงใจในการทำงาน ครูลาออกบ่อย และมีจำนวนไม่เพียงพอ ขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการปฏิบัติงาน ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน ขาดวิธีการจัดการกับข้อมูลขาดความทันสมัย ทรัพยากรเงินมีไม่เพียงพอ และบางครั้งใช้ไม่ตรงตามแผนที่วางไว้ ขาดความเข้มงวดในการกำกับติดตามและมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม หลายชาติพันธุ์ จึงเกิดปัญหาด้านการติดต่อสื่อสารกับเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน

3. ภาพอนาคตการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปีการศึกษา 2561 – 2562 ภาพอนาคตประกอบด้วย ด้านคุณภาพ ด้านความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง ด้านกระบวนการภายใน ด้านการเรียนรู้และการเจริญเติบโต โดยการปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการภาครัฐ โดยการนำเอาแนวทางหรือวิธีการบริหารงานของภาคเอกชนมาปรับใช้กับการบริหารงาน ซึ่งได้ประยุกต์มาจากหลักทฤษฎี Balance Scorecard : BSC

4. แนวทางการพัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้นในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดหมื่นพุทธวิทยา ให้บรรลุตามภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาบุคลากรและเครือข่ายสู่ความเข้มแข็งโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนางานวิจัย สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

Abstract

The purposes of this study were:

To study about the student care and supporting system for multicultural student of WAT MUENBUDDHA Wittaya School. 1) to examine the circumstance of student care and supporting system 2) to find out the factors which affecting to the successful of student care and supporting system

To propose the guideline of improvement 1) to structure the next model of student care and supporting management system for WAT MUENBUDDHA Wittaya School which full of multicultural students and supported with the guideline from Department of Mental Health 2) to suggest the development methods of student care and supporting management system of WAT MUENBUDDHA Wittaya School to succeed in the future

The data which used in this study is compound with the primary data and secondary data. The primary data sources were gathering from the school administrators, supervisors, teachers and students. The secondary data sources were the school documentary analysis from year 2015 until present, the collection tools were the interviews, documentary analysis form, satisfaction form, and group discussion form. The data was analyzed by frequency, mean, standard derivation, and content analysis. The results stated that:

1. The condition of student care and supporting management system

The overall quality of student care and supporting management system was in “moderately level”, while the satisfaction of school administrator was in the “highest level”, the satisfaction of teachers and students was in “high level”. The quality assurance of student care and supporting management system was focused on 5 dimensioned. The research stated that there is no formerly research in student care and supporting system in the school, but there is the research about the operation of student care and supporting system.

2. From the results, there are 2 main factors which are supporting factors and restraint factors. The supporting factors are the operation which aim on the cooperation from every section, clearly named the working group, promotes participants to join the performing meeting, and training in relating project. The restraint factors are including with the lacking of motivation of the human resources, short of the equipment and material in operation, low technology in gathering and managing information, lack of

quality and quantity of teachers: lack of knowledge, frequently transfer, and lack of staffs, also the financial problem and misuse budget, lack of strictness in controlling, multicultural and multi ethic are one of the misunderstanding while contacting with the student guardians.

3. The future scenario of student care and supporting management system in 2018 - 2019 will composed of the quality, the satisfaction of involving person, internal process, education and progression. The adjustment of the management by changing from government sector style to private sector style adapted from Balanced Scorecard (BSC).

4. To achieve the successful of the development of student care and supporting management system of WAT MUENBUDDHA Wittaya School consisted of these strategies. First, developing the quality of student care and supporting management system. Second, developing human resources and networking for the strength by focusing on the participation principle. Third, developing the school as the organization for student care and supporting system learning. Finally, developing research, media and information technology for student care and supporting management system.

บทนำ

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่พัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชน โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษา ดังสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) และแนวทางการศึกษายังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ การนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่เด็กนั้นจะมีประสิทธิภาพได้อย่างจริงจังจะต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรที่สำคัญทางการศึกษาตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนจึงจะประสบความสำเร็จให้มีความ สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพบริบทของนักเรียน ปัจเจกชน ความแตกต่างทั้งทางด้านครอบครัว ฐานะ อารมณ์ ความสามารถของนักเรียน และในปัจจุบันทุกสถานศึกษา

ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้มีการนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการศึกษาในการพัฒนาผู้เรียน โดยทุกโรงเรียนจะมีบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นแกนนำหลักสำคัญในการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ก็คือครูที่ปรึกษาและมีการร่วมมือกับภาคส่วนเพื่อให้เกิดภาพความสำเร็จอย่างสูงสุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 4)

ในกระบวนการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษาในระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมาสมควรจะนำไปสู่การศึกษาสภาพการบริหารและจัดการโดยโรงเรียนได้มีการนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้เพื่อพัฒนาส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของนักเรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม โรงเรียนจึงมีความจำเป็นในการนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาปรับใช้ภายใต้สิ่งแวดล้อมและบริบทของนักเรียนให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงความแตกต่างทางด้านชาติพันธุ์ เนื่องจากนักเรียนประกอบไปด้วยหลากหลายชาติพันธุ์ประกอบกับการสภาพสิ่งแวดล้อม และปัญหาต่างๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อนักเรียนจึงมีแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนบนพื้นที่สูง ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลและช่วยเหลือนักเรียน โดยมีโครงสร้างคณะกรรมการประสานงานการทำงานระหว่างผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และเครือข่ายผู้ปกครองตามโครงสร้างการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเพื่อให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนงานในทุกกิจกรรม มีกิจกรรมตามโครงการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งได้แก่ กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน กิจกรรมงานระดับชั้น กิจกรรมสภานักเรียน เป็นต้น โรงเรียนได้มีการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายใต้กรอบแนวทางการปฏิบัติตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด จากเอกสารสรุปผลการเข้ารับการประเมินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปีการศึกษา 2558 ได้รับการประเมิน พบว่า โรงเรียนมีการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมหลักของกระบวนการ 5 ขั้นตอนที่สำคัญ คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) อันส่งผลต่อผู้เรียน

จากการศึกษาสภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนข้างต้น จะเห็นได้ว่าการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษามีความน่าสนใจ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม เพื่อหาคำตอบของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นอย่างไรบ้าง และมีเหตุปัจจัยสำคัญใดที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารและการจัดการ โดยกำหนดความน่าจะเป็นในอนาคตและแนวทางการพัฒนาคุณภาพควรเป็นอย่างไร จึงจะเหมาะสมกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นไปตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อต้องการให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษามีคุณภาพที่สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษากระบวนการบริหารและจัดการเพื่อการพัฒนา การบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมของโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษา 1) เพื่อศึกษาสภาพการ

บริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) เพื่อศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. เพื่อเสนอแนวทางเพื่อการพัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ คือ 1) เพื่อกำหนดภาพอนาคตของการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษาซึ่งมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมีความสอดคล้องกับคู่มือกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่กรมสุขภาพจิต 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพในการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษาให้บรรลุตามภาพอนาคตที่พึงประสงค์

ประโยชน์ของการศึกษา

ด้านความรู้

ผลจากการศึกษาสภาพการบริหารและการจัดการครั้งนี้จะทำให้ทราบถึง 1) สภาพการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมของโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษาว่ามีสภาพอย่างไร 2) ทราบเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพที่ผ่านมาทั้งที่เป็นปัจจัยส่งเสริมและปัจจัยฉุดรั้ง 3) ทราบแนวทางอันนำไปสู่การกำหนดแนวโน้มในอนาคตและเสนอแนะนวัตกรรมในการพัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้นในการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพื้นที่หลากหลายวัฒนธรรมของโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษา

ด้านการนำไปใช้

ผลการวิจัยนี้ จะเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษาซึ่งมีความหลากหลายวัฒนธรรมในด้านต่างๆ ดังนี้ 1) ด้านการวางแผนบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สอดคล้องเหมาะสมกับความแตกต่างของนักเรียนทางด้านชาติพันธุ์ บนพื้นที่สูงนักเรียนได้รับการส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาในกระบวนการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ 2) ด้านการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีโครงสร้างสอดคล้องกับพื้นที่สูงบริบทของโรงเรียน การกำหนดโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ ลดหลั่นกันลงมา กำหนดบทบาทหน้าที่และความสามารถของบุคลากร อย่างชัดเจน ให้บุคลากรดูแลรับผิดชอบนักเรียนตามกลุ่มชาติพันธุ์ของนักเรียนอย่างเหมาะสม 3) ด้านการจัดทีมงานคณะกรรมการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ตามกลุ่มชาติพันธุ์ของนักเรียน 4) ด้านการอำนวยความสะดวกด้านการสนับสนุนด้านงบประมาณ เทคโนโลยีเพื่อเอื้อต่อการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) ด้านการกำกับติดตามการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องเป็นไปตามตัวชี้วัด หลักเกณฑ์และแบบประเมินคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 6) ด้านการประสานงานการติดต่อสื่อสารในการปฏิบัติงานบุคลากรในโรงเรียนมีความเข้าใจตรงกัน สร้างความร่วมมือของบุคลากรภายในโรงเรียนระดมกำลังความคิด วิธีการ และเทคนิคระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามกลุ่มชาติพันธุ์ร่วมกันอย่างเหมาะสม

ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาสภาพการบริหารและการจัดการเพื่อการพัฒนา การบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพื้นที่หลากหลายวัฒนธรรม

1.1 การศึกษาสภาพการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้ 1) ระดับคุณภาพของการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) การจัดระบบประกันคุณภาพการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4) การวิจัยและพัฒนาในการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2 แหล่งข้อมูล

1.2.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างาน ครู และนักเรียน

1.2.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ 1) สรุปรายงานการเข้ารับการประเมินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พ.ศ. 2558-2559 2) รายงานประจำปีของสถานศึกษา ปี พ.ศ. 2558-2559 3) แผนการดำเนินงาน 4) การวิจัยในชั้นเรียน 5) การคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล (SDQ) 6) รายงานผลการเยี่ยมบ้านนักเรียน 7) แบบสรุปการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 8) โครงการ/กิจกรรมงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 9) แผนงานพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา 4 ปี 10) คำสั่งการปฏิบัติงาน

1.3 ด้านระยะเวลา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2558 จนถึงปัจจุบัน คือ ปีการศึกษา 2560

2. การเสนอแนวทางเพื่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.1 ภาพอนาคตการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษา

2.1.1 ด้านเนื้อหา การกำหนดภาพอนาคตของการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษา

2.1.2 แหล่งข้อมูล มาจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างาน ครูโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษาสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

2.1.3 ระยะเวลา การกำหนดภาพอนาคตของการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษาซึ่งมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมในส่วนของการบริหารและการจัดการ กำหนดระยะเวลาในอีก 2 ปีข้างหน้าคือปี พ.ศ. 2561-2562

2.2 เสนอแนวทางเพื่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2.1 ด้านเนื้อหา การเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้นในการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษาให้บรรลุตามภาพอนาคตที่พึงประสงค์ในช่วงปี พ.ศ. 2561 การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีโครงสร้างสอดคล้องกับพื้นที่สูงบริบทของโรงเรียน การกำหนดโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ ลดหลั่นกันลงมา กำหนดบทบาทหน้าที่และความสามารถ

ของบุคลากร แบ่งงานกันอย่างชัดเจนให้บุคลากร/ครู ดูแลรับผิดชอบนักเรียนตามกลุ่มชาติพันธุ์ของนักเรียนอย่างเหมาะสม

2.2.2 แหล่งข้อมูล มาจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างาน ครูโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษาสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

2.2.3 ระยะเวลา การเสนอแนวทางเพื่อการพัฒนาคุณภาพในการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษาซึ่งมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมในส่วนของการบริหารและการจัดการในอีก 2 ปีข้างหน้าคือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561-2562

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมของโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษา

คำถามการวิจัยข้อที่ 1. การบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีการบริหารและการจัดการที่เป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคุณภาพอยู่ในระดับใด

1. วิธีการวิจัย ในขั้นตอนนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคุณภาพของการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ใช้เครื่องมือ 2 ประเภท ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย 2) แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสารเพื่อการวิจัย

3. แหล่งข้อมูล ได้แก่ 1) แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 3 ท่าน หัวหน้าฝ่าย จำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 7 คน 2) แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ แบบสรุปรายงานการเข้ารับการประเมินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รายงานประจำปีของสถานศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ความถี่ ของข้อมูลตามเกณฑ์การแปลผล 4 ระดับ มากที่สุด มากน้อย น้อยที่สุด วิเคราะห์เนื้อหาสำคัญและทำการสังเคราะห์สรุปเป็นความเรียง

คำถามการวิจัยข้อที่ 2 การบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษาเป็นที่พึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องหรือไม่

1. วิธีการวิจัย ในขั้นตอนนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนลักษณะเป็นคำถาม โดยมีประเด็นที่เกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ 1) ความพึงพอใจของผู้บริหารและครู 2) ความพึงพอใจของนักเรียน มีประเด็นความพึงพอใจ

3. แหล่งข้อมูล แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่าย/ครูและนักเรียน ในปีการศึกษา 2560 รวมทั้งสิ้น 122 รูป/คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากแบบสอบถาม

คำถามการวิจัยข้อที่ 3 การบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีระบบการประกันคุณภาพการดำเนินการ ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการ 5 ขั้นตอนคือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาและการส่งต่อได้มีดำเนินการไว้อย่างไรบ้าง

1. วิธีการวิจัย ในขั้นตอนนี้ใช้วิธีการเก็บรวมข้อมูลโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ
2. เครื่องมือ ที่ใช้ในการศึกษาระบบประกันคุณภาพการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสารเพื่อการวิจัย มีประเด็นที่เกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพมีการดำเนินการอย่างไรบ้างใน 5 ด้าน
3. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา รายงานประจำปีของสถานศึกษา โครงสร้างการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล (SDQ) รายงานการเยี่ยมบ้านนักเรียน รายงานผลการดำเนินกิจกรรม/โครงการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คำสั่ง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ (Content Analysis) วิเคราะห์สรุปเป็นความเรียง

คำถามการวิจัยข้อที่ 4 การบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีการวิจัยและพัฒนาหรือไม่อย่างไร

1. วิธีการวิจัย ในขั้นตอนนี้จะใช้วิธีการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้ใช้แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสาร
3. แหล่งข้อมูล แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ แผนการดำเนินงาน การวิจัยในชั้นเรียน การคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล สรุปผลการคัดกรอง รายงานการเยี่ยมบ้านนักเรียน โครงการ/กิจกรรมต่างๆ รายงานประจำปีของสถานศึกษา แบบสรุปการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ (Content Analysis) สังเคราะห์ สรุปเป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมของโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษา

1. วิธีการวิจัย ในขั้นตอนนี้จะใช้วิธีการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้ใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยมีประเด็นการสนทนา คือ เหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมของโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษา มีปัจจัยใดบ้าง
3. แหล่งข้อมูล แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 3 รูป หัวหน้าฝ่ายจำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 7 คน
4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์เนื้อหาสำคัญจากการสนทนากลุ่มนำเสนอในรูปแบบแผนภูมิแกงปลา สรุปเป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดภาพอนาคตของการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมของโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษา

1. วิธีการวิจัย ในขั้นตอนนี้จะใช้วิธีการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาภาพอนาคตได้ใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่มมีประเด็นการสนทนากลุ่มคือ ภาพอนาคตของการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมควรเป็นอย่างไรในด้านการบริหารและการจัดการ 5 ด้าน

3. แหล่งข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 3 รูป หัวหน้าฝ่ายจำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 7 รูป/คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญของข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม นำเสนอในรูปแบบแผนภาพอนาคตและ สรุปเป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 4 เสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษาที่ทำให้มีคุณภาพสูงขึ้น

1. วิธีการวิจัย ในขั้นตอนนี้จะใช้วิธีการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้ใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยมีประเด็นการสนทนากลุ่มคือ แนวทางการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษาควรเป็นอย่างไรจึงจะทำให้มีคุณภาพที่สูงขึ้น เพื่อจะไปแก้ไขปรับปรุงพัฒนาเหตุปัจจัยสำคัญและเพื่อให้บรรลุภาพอนาคตที่คาดหวัง

3. แหล่งข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 3 รูป หัวหน้าฝ่ายจำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 7 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญของข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม นำเสนอในรูปแบบแผนภาพแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารและการจัดการและสรุปเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. ศึกษาการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมของโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษา

1.1 สภาพการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.1.1 คุณภาพของการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการวางแผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการประเมินผล มีคุณภาพอยู่ในระดับดี ส่วนด้านการดำเนินการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการสนับสนุนการดำเนินงาน ด้านการนิเทศกำกับติดตามและ มีคุณภาพอยู่ในระดับ พอใช้

1.1.2 ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 1) ความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพบว่า ด้านการวางแผนการดำเนินงาน ด้านการดำเนินการบริหารและการจัดการ ด้านการสนับสนุนการดำเนินงาน ด้านการนิเทศกำกับติดตาม และด้านการประเมินผลการบริหารและการจัดการ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการวางแผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่าด้านการดำเนินงาน ด้านการสนับสนุนการดำเนินงาน ด้าน

การนิเทศกำกับติดตาม และด้านการประเมินผล มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 3) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญห และด้านการส่งต่อ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

1.1.3 ระบบประกันคุณภาพการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การดำเนินการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษา ด้านระบบการประกันคุณภาพการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า การบริการ 5 ด้าน สถานศึกษาได้มีการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ทุกปีการศึกษา มีการกำหนดกิจกรรม/โครงการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนลงในแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา 5 ปี ครูที่ปรึกษามีการดำเนินงานด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา การป้องกันและแก้ไข ปัญหา และการส่งต่อ อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีการศึกษา 2558-2560 และได้มีการจัดการระบบประกันคุณภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ทั้ง 5 ด้าน เพื่อให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.1.4 การวิจัยและพัฒนากการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

- 1) การวิจัยและพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เมื่อพิจารณาการดำเนินการด้านงานวิจัยและพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตั้งแต่ปีการศึกษา 2558-2560 ไม่พบการทำวิจัยในเรื่องของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาโดยตรงแต่พบในรูปแบบการวิจัยในทางปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้แก่การแก้ไขปัญหาเรื่องสุขภาพและสถานะบุคคลของเด็กนักเรียนที่ไร้สัญชาติ การสรุปผลการคัดกรองนักเรียน และจากการศึกษาวิเคราะห์เอกสารยังพบว่า ครูผู้สอนมีการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาและปรับปรุงพฤติกรรมของนักเรียนในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่องทุกปี
- 2) การพัฒนาบุคลากร เมื่อพิจารณาการพัฒนาบุคลากร พบว่า สถานศึกษาได้สนับสนุนให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องต่องานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้พัฒนางานโดยการส่งเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการงานที่เกี่ยวข้องงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉลี่ยครั้งละ 6 ชั่วโมงต่อคน ทำให้ผลการบริหารและการจัดการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการดำเนินกิจกรรม/โครงการในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ

1.2 เหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผลการศึกษาพบว่าเหตุปัจจัยสำคัญแยกเป็น 2 ส่วนคือ ปัจจัยที่สนับสนุน และปัจจัยที่ฉุดรั้ง ดังนี้ การทำงานเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย มีทัศนคติที่ดี มีการบรรจุงาน/เงิน/โครงการ/กิจกรรมลงในแผนงาน ยึดตามแนวทางคู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน วิธีการดำเนินงานมีความเหมาะสม ผู้บริหารสนับสนุน ครูใส่ใจผู้เรียน ครูวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล โครงการ/กิจกรรมมุ่งพัฒนาทักษะผู้เรียน มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน กำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน กระบวนการบริหารงานตาม PDCA มีการกำกับติดตาม ดำเนินงาน 5 ด้าน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมบุคลากรเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ อบรม เข้าร่วมโครงการที่เกี่ยวข้อง มีการวิจัยในชั้นเรียน ส่วนเหตุปัจจัยที่ฉุดรั้ง ได้แก่ คนขาดแรงจูงใจ เปลี่ยนบ่อย และมีไม่เพียงพอ ขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการปฏิบัติงาน ขาดวัสดุ เป็นต้น

2. เสนอแนวทางเพื่อการพัฒนา

2.1 ภาพอนาคตของการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษาซึ่งมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมเพื่อให้มีความสอดคล้องกับคู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่กรมสุขภาพจิตและกระทรวงศึกษาธิการกำหนด เมื่อพิจารณาภาพอนาคต พบว่า ด้านการเรียนรู้และการเจริญเติบโต มีการดำเนินงานด้านการพัฒนาองค์กร การจัดการด้านข้อมูลสารสนเทศ และการจัดการด้านบุคลากร ให้เหมาะสม ด้านกระบวนการภายใน มีประเด็นหลักดังนี้ กระบวนการบริหารและการจัดการ มีกระบวนการ 5 ด้านของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 1) รู้จักนักเรียนเป็นบุคคล 2) คัดกรองนักเรียน 3) ส่งเสริมและพัฒนา 4) ป้องกันและช่วยเหลือ 5) ส่งต่อ

2.2 แนวทางเพื่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในช่วงปีการศึกษา 2561-2562 ผลจากการศึกษาพอสรุปได้ว่า ผู้เข้าร่วมกระบวนการมีส่วนร่วมด้วยเทคนิคการสนทนากลุ่ม สามารถจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1) วิสัยทัศน์ (Vision) ภายในปี 2561 โรงเรียนวัดหมื่นพุทธรักษาเป็นโรงเรียนที่พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมหลากหลายวัฒนธรรมได้อย่างปกติสุข 2) พันธกิจ 2.1) ส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ 2.2) พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข 2.3) การบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีกระบวนการที่ชัดเจนเป็นระบบและมีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา 2.4) ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความรู้และทักษะการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ยุทธศาสตร์ที่ 1) พัฒนาคุณภาพการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สนับสนุนด้านคุณภาพ 2) พัฒนาบุคลากรและเครือข่ายสู่ความเข้มแข็งโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม สนับสนุนด้านความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง 3) พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4) พัฒนางานวิจัย สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สนับสนุนมุมมองด้านการเรียนเรียนรู้และพัฒนา

การอภิปรายผล

1. สภาพการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.1 คุณภาพของการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ภาพรวมอยู่ที่ระดับคุณภาพ พอใช้ โดยที่ด้านการดำเนินงาน ด้านการสนับสนุน และด้านการนิเทศกำกับติดตาม มีคุณภาพอยู่ในระดับ พอใช้ ส่วน ด้านการวางแผนการ และด้านการประเมินผล มีคุณภาพอยู่ในระดับ ดี มีแนวทางใกล้เคียงกับ ורתัย มังคลาด (2552 : บทคัดย่อ) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24 อำเภोजุน จังหวัดพะเยา ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24 อำเภोजุน จังหวัดพะเยา โดยด้านการวางแผนการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่น

1.2 ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ภาพรวมความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ภาพรวมความพึงพอใจของครูอยู่ในระดับมาก และภาพรวมความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ที่ระดับมาก

1.3 ระบบประกันคุณภาพการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการจัดระบบการบริการ 5 ด้าน การดำเนินงานด้านการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ ในปฏิทินการปฏิบัติงานไว้ทุกปีการศึกษา มีการนำผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาและผลการประเมินคุณภาพภายนอก มากำหนดเป็นกรอบทิศทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.4 การวิจัยและพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เมื่อพิจารณาไม่พบการทำวิจัยในเรื่องของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาโดยตรง แต่พบในรูปแบบการวิจัยในทางปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูผู้สอนมีการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาและปรับปรุงพฤติกรรมของนักเรียนในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง และสถานศึกษาสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวข้องต้องงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการส่งเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ส่งผลต่อการดำเนินกิจกรรม/โครงการในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ

2. เหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผลการศึกษาพบว่า เหตุปัจจัยสำคัญแยกเป็น 2 ส่วนคือ ปัจจัยที่สนับสนุน และปัจจัยที่ฉุดรั้งจากการสรุปผลการศึกษา พบว่าสอดคล้องกับ รัตนพร พลลาภ (2551) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมุกดาหารอำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาที่พบในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมุกดาหาร อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร คือ ครูยังไม่เข้าใจระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่มีเทคนิควิธีการให้คำปรึกษาช่วยเหลือนักเรียน เป็นต้น มีอุปสรรคในการทำงานเป็นช่วงๆ เนื่องจากการดำเนินงานขาดความชัดเจน และเหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลนั้นเกิดจากหลากหลายประการ ซึ่งมีแนวทางที่สอดคล้องกับแนวคิดของประเวศ เวชชะ (2559) ได้กล่าวถึงทรัพยากรการบริหาร ในปัจจุบันทรัพยากรในการบริหารและการจัดการ ได้มีมากขึ้นตามทฤษฎี M อย่างน้อย 15 ประการ (15Ms) ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุ (Material) วิธีการ (Method) ศิลธรรม (Moral) แรงจูงใจ (Motivation) การจัดการ (Management) การตลาด (Marketing) ข้อมูล (Message) การวัดผลงาน (Measurement) ทักษะ (Mindset) การมีส่วนร่วม (Majority) การวางแผน (Mapping) กำกับติดตาม ตรวจสอบ (Monitoring and supervision) เวลา (Minute)

3. ภาพอนาคตการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปีการศึกษา 2561 – 2562 ภาพอนาคต ในการวางทิศทางการบริหารและการจัดการให้สอดคล้องกับความหลากหลายของชาติพันธุ์ของนักเรียน โดยใช้กระบวนการบริหารและการจัดการ “POSDCoRB” (เอกวินิต พรหมรักษา, 2556; อ้างอิงจาก Gulick and Urwick) และให้เป็นไปตามหลักกฎหมายการบริหารและการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management : NPM) การปรับเปลี่ยนการบริหารและการจัดการภาครัฐ โดยการนำเอาแนวทางหรือวิธีการบริหารงานของภาคเอกชนมาปรับใช้กับการบริหารงาน ซึ่งได้ประยุกต์มาจากหลักทฤษฎี Balance Score Card : BSC

4. แนวทางการพัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้นในการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดหมื่นพุทธวิทยาส่งให้บรรลุตามภาพอนาคตที่พึงประสงค์ การกำหนดยุทธศาสตร์ขึ้นเพื่อเป็นแนวทาง

ในการแก้ไขเหตุปัจจัยที่ถูกรังและส่งเสริมในส่วนที่เป็นปัจจัยที่สนับสนุน ซึ่งมีแนวทางใกล้เคียงกับงานวิจัยของ สมนึก นาห้วยทราย (2546) ที่ได้ทำการศึกษา วิจัยเรื่องการศึกษาการบริหารโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนทางดงรัฐราษฎร์ อุปถัมภ์จากการศึกษาพบว่า การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นจะต้อง วางแผนอย่างเป็นระบบมีกลยุทธ์ในการดำเนินงาน มีผู้ดำเนินการให้ ชัดเจน และหน่วยงานแต่ละฝ่ายจะต้องมี ส่วนร่วมในการดำเนินงาน การดำเนินงานต้องประสานกับทุกฝ่าย มีการจัดอบรมให้ความรู้และทักษะต่าง ๆ มี ระยะเวลากำหนดที่ชัดเจน การดำเนินงานเป็นขั้นตอน ซึ่งจะช่วยให้การบริหารโครงการต่างๆ ประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. นำไปเป็นแนวทางต่างๆ ดังนี้ 1) การวางแผนบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สอดคล้อง เหมาะสมกับความแตกต่างของนักเรียนทางด้านชาติพันธุ์บนพื้นที่สูงและนักเรียนพื้นที่ราบ 2) การปรับปรุง โครงสร้างคณะกรรมการดำเนินงานการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีโครงสร้างสอดคล้องกับพื้นที่ สูงบริบทของโรงเรียน 3) การจัดทีมงานคณะกรรมการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เหมาะสมกับ สภาพบริบท โดยจัดสรรอัตรากำลัง พัฒนาบุคลากร ส่งเสริมขวัญและกำลังใจ ตลอดจนเสริมสร้างบรรยากาศใน การทำงาน 4) การอำนวยความสะดวกด้านการสนับสนุนด้านงบประมาณ เทคโนโลยีเพื่อเอื้อต่อการบริหารและการจัดการ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) การประสานงานการติดต่อสื่อสารในการปฏิบัติงานบุคลากรในโรงเรียนมีความ เข้าใจตรงกัน สร้างความร่วมมือของบุคลากรภายในโรงเรียนระดมกำลังความคิด วิธีการ และเทคนิคระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนตามกลุ่มชาติพันธุ์ร่วมกันอย่างเหมาะสม 6) การจัดสรรงบประมาณเหมาะสม เพียงพอตรงกับ ความต้องการของโครงการ เพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จตามแผน

2. การกำกับติดตามการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสอดคล้องเป็นไปตามตัวชี้วัด หลักเกณฑ์และแบบประเมินคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจและเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารและการจัดการ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดหมื่นพุทธวิทยา เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนาการบริหารและ การจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการทำวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารและการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มี ความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เป็นโรงเรียนต้นแบบด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ประเวศ เวชชะ. (2559). การบริหารหลักสูตร การสอน การวัดและการประเมินการเรียนรู้. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- รัตนพร พลลาภ. (2551). *การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของ โรงเรียนมุกดาหาร อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- สมนึก นาห้วยทราย. (2546). *การบริหารโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนหางดง รัชราชบุรีอุปถัมภ์*. เชียงใหม่: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 4.
- อรรถัย มังคลาด. (2552). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24 อำเภอจุน จังหวัดพะเยา*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- เอกวินิต พรหมรักษา. (2556). *ทฤษฎีองค์การและการจัดการเชิงกลยุทธ์ขั้นสูง*. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2559, จาก <http://promrucsa-dba04.blogspot.com/2012/10/bsc.html>